

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Millen Béla ügyvéd (1174 Budapest, Wesselényi u. 23.) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a Dancs Ügyvédi Iroda (7400 Kaposvár, Somssich u. 5/e fszt.4.) által képviselt **I. rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. r., **II.rendű alperes neve** (II. rendű alperes címe) II. r. és **III.rendű alperes neve** (III. rendű alperes címe) III. r. alperes ellen üzletrész megváltása iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2.G.40.083/2007/36. számú közbenső ítélete ellen az alperesek 38. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

r é s z - é s k ö z b e n s ő í t é l e t e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét részben megváltoztatja, a keresetet az I. r. és a III. r. alperessel szemben elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. és a III. r. alperesnek személyenként 160.000 (százhatvanezer) forint elsőfokú, és 88.000 (nyolcvannyolcezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a II. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I. r. alperes korlátolt felelősségű társaságot, a III. r. alperes és a felperes édesapja, K. M. alapította 1993. március 18-án. A szerződés 12. pontjában a tagok megállapodtak abban, hogy K. M. üzletrésze elhalálozása esetén átszáll - az akkori értéknek megfelelően - a II. r. alperesre. Az üzletrész el nem adható, és nem örökölhető.

A 2001. április 12. napján kelt, a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződés 12. pontja értelmében a tagok döntése szerint K. M. üzletrésze

forgalomképtelen, azaz nem adható el, és nem örökölhető, a tag halálakor átszáll a III. r. alperesre. A társasági szerződés az „Üzletrész átszállása” cím alatt szintén azt rögzíti, hogy a természetes személy halálával az üzletrész a jogutódra nem száll át, a külföldi alapító tag jogi személyre száll áll. A 2004. augusztus 30-án kelt, a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződés a fentiekkel egyezően rendelkezik.

K. M. 2005. március 5-én elhalálozott, törvényes örököse a felperes.

A felperes az 1997. évi CXLIV. tv. 139. §-a alapján 10.000.000 forint, és ennek 2005. március 5. napjától számított kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Álláspontja szerint a felek a társasági szerződésben kizárták K. M. üzletrészenek öröklését, de ez nem mentesíti a társaságot, illetve a tagokat attól, hogy a felperessel, mint örökösrel elszámoljanak, az üzletrészt megváltásuk.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy a társasági szerződés érvénytelen, tévedés, megtévesztés miatt. Előadták, hogy a német nyelvű okiratban „ingyenes átszállás” szerepel. Kifejezetten ez volt az akaratuk, ha a magyar nyelvű okiratban nem ez szerepel, akkor az tévedésen, megtévesztésen alapul. Hivatkoztak a 2001. április 12-én kelt társasági szerződésmódosítás semmisségére is színleltetés miatt. Viszontkeresetet nem terjesztettek elő, az érvénytelenséggel kapcsolatos igényt kifogás formájában érvényesítették.

Az elsőfokú bíróság közbelső ítéletében megállapította, hogy az alperesek egyetemlegesen kötelesek megváltani néhai K. M. I. r. alperesnek 2005. március hó 5. napján fennálló üzletrészt. Megállapította, hogy a társasági szerződés, és annak módosításai a megváltásról, annak módjáról nem rendelkeztek. Az 1988. évi VI. tv. 175. §-a az 1997. évi CXLIV. tv. 139. §-a, és a 2006. évi IV. tv. 128. § (1) bekezdéséből viszont az következik, hogy határozottan, egyértelműen szabályozni kell az üzletrész jogi sorsát, a megváltás mikéntjét. Öröklés esetére az átszállás csak olyan módon zárható ki, ha a megváltásról egyértelmű kötelezettségvállalást tartalmaz a létesítő okirat. A tagok csak a gazdasági társasági törvény keretei között állapíthatják meg szabadon a társasági szerződés tartalmát, olyan döntést nem hozhatnak, hogy a meghalt tag üzletrészt a többi tag „örökl”. Ha a társasági szerződés az üzletrész megváltásáról nem rendelkezik, abból kell kiindulni, hogy a megváltás során az elhunytak örökösét az üzletrész ellenében annak az értéknek megfelelő összeg illeti meg, amekkora értéket a társasági jogukat és a társasági vagyonból a reá eső vagyoni hányadot megtestesítő üzletrész a tag halála időpontjában ténylegesen képviselt.

Vizsgálta az elsőfokú bíróság az alpereseknek a társasági szerződés illetve módosítása érvénytelenségével kapcsolatos kifogásait. Az 1993. március 18-án kelt „alapító okirat” kapcsán előterjesztett érvénytelenségi kifogást alaptalannak találta figyelemmel arra, hogy a szerződés megkötésekor az érvénytelenségre vonatkozó szabályokat anyagi jogszabály tartalmazta, ezért a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. tv. szerződéskötéskor hatályos szabályai alapján kell döntenie az

érvénytelenségről. E törvény 27. § (1) bekezdése szerinti feltételek nem valósultak meg.

A keresetlevél benyújtásakor hatályos jogszabályi rendelkezések, mint eljárási szabályok alapján kell döntenie arról a kérdésről, hogy a 2001. április 12. napján kelt létesítő okirat módosítása érvénytelen-e. A törzstőke (jegyzett tőke) cégjegyzéki adat, tehát az alperesek által állított érvénytelenség cégjegyzék adata összefügg, így az alperesek az érvénytelenségi pert a közzétételtől számított 30 napos, jogvesztő határidővel indíthatták volna meg a 2006. évi V. tv. (Ctv.) 70. § (1) bekezdése, 69. §-a és 68. § (1) bekezdése alapján. Ezt elmulasztották, így az érvénytelenségi kifogás alaptalan.

Az ítélet ellen az alperesek jelentettek be fellebbezést. Kérték, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét változtassa meg, és a keresetet utasítsa el. Továbbra is fenntartották azt az állításukat, hogy a 2001. április 12. napján kelt szerződésmódosítás érvénytelen. Ezt a szerződés dr. M. B. készítette K. M. elmondása és felkérése alapján. Az okirat magyar nyelven készült, melyet az alperesek dr. M. B. szóbeli fordítását követően írtak alá. K. M. úgy fordította a társasági szerződést, hogy annak tartalmával az alperesek egyetértettek, mert abban az szerepel, hogy halála esetén a II. r. alperesre száll át ingyenesen az üzletrész.

K. M. halála után, 2006. február 9-ei dátummal került sor társasági szerződésmódosításra, amely szerint K. M. üzletrésze a II. r. alperesre átszáll. A változást a cégbíróság bejegyezte. Az alperes a cégbíróság végzése ellen pert nem indított, a társasági szerződés módosítását nem támadta meg.

Az alperesek álláspontja szerint a társasági szerződésnek az a rendelkezése, amely az üzletrész forgalomképtelenségét szabályozza, nem függ össze a cégjegyzék adataival, így semmisség jogcímén megtámadható. A cégbejegyzést követően a cégjegyzék adattal össze nem függő módosítás érvénytelenségének megállapítása iránt széles körben a Ptk. szabályai szerint lehet pert indítani.

Az alperesek arra is hivatkoztak, hogy K. M. úgy fordította le a szerződést, hogy a társasági szerződésben az ingyenesség benne van, illetve a társasági szerződés megfogalmazása megfelel a magyar jogszabályoknak, amelyek szerint a forgalomképtelenség egyébként is az ingyenességet takarja.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Az I. r. és a III. r. alperes fellebbezése megalapozott, a II. r. alperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, és abból helyesen vont le azt a jogi következtetést, hogy K. M. üzletrésze megváltás ellenében szállt át,

tévedett azonban, amikor az alperesek egyetemleges megváltási kötelezettségét állapította meg.

Az I. r. alperest megalapító társasági szerződés K. M. halálakor hatályos 12. pontja úgy rendelkezett, hogy K. M.: üzletrésze forgalomképtelen, nem adható el, és nem örökölheto, az üzletrész a tag halálakor átszáll a II. r. alperesre, mint alapítóra. Az öröklés általános szabályaiból az következik, hogy a természetes személy tag halála esetén üzletrésze az örököseire átszáll. A Gt. az általános szabálytól eltérést enged azzal, hogy a társasági szerződés az átszállást kizárhatja. Ebben az esetben a törvény arra ad lehetőséget, hogy az így gazdátlaná vált üzletrészt a tagok vagy a társaság megváltsa. A Gt. 9. § (1) bekezdése szerint a tagok csak a Gt. keretei között állapíthatják meg szabadon a társasági szerződés tartalmát. Ez azt jelenti, hogy a tag halála esetére csak a Gt. 139.§-ban írtak szerint rendelkezhetnek az üzletrész jogi sorsáról. Az üzletrész öröklésének kizárása a törvény rendelkezése folytán csak megváltás útján lehetséges. Az ilyen üzletrész megváltásáról a társasági szerződésben rendelkezni kell. Ebből az is következik, hogy az ily módon gazdátlaná vált üzletrész ingyenesen nem szerezheto meg, a törvény kizárólag a megváltásra ad lehetőséget. A megváltási kötelezettség azt terheli, aki a tag halálakor az üzletrészt meg kívánja szerezni. Jelen esetben a társasági szerződésben a tagok úgy rendelkeztek, hogy K. M.: üzletrésze halálakor a II. r. alperesre száll át, ebből következően az üzletrészt kizárólag ő jogosult, illetve köteles megváltani. Ezért az I. r. és a III. r. alperessel szemben a kereset alaptalan, ők a társasági szerződés szerint az üzletrészt nem válthatják meg.

Érdemben helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság az alperesek érvénytelenségi kifogásai alaptalanságáról, azonban a megtámadási kifogás tekintetében téves ténybeli alapból indult ki. Az elsőfokú bíróság a megtámadási kifogás körében az 1993. március 18-án kelt társasági szerződésből indult ki, és azt vizsgálta, hogy a szerződés megtámadására volt-e jogi lehetőség. Tény, hogy az alperesek jogi képviselője a megtámadási kifogás előterjesztésekor maga is ezt a szerződést jelölte meg, de a jogi képviselő tényelődadásából és a III. r. alperes személyes előadásából egyértelműen megállapítható, hogy a tévedésre alapítva nem az 1993. március 18-án kelt társasági szerződést, hanem a 2001. április 12-i szerződésmódosítást támadják. Az eredeti társasági szerződés ugyanis úgy rendelkezett, hogy K. M. üzletrésze elhalálozása esetén az akkori értéknek megfelelően száll át a II. r. alperesre. Ezt követően 1994-ben történt az a törzstőke emelés, amelyhez a szükséges összeget a III. r. alperes előadása szerint egyedül a II. r. alperes bocsátotta az I. r. alperes rendelkezésére. Erre tekintettel a 2001. áprilisi szerződésmódosításkor a törzsbetétek arányának változatlanágához a II. r. alperes az alperesek állítása szerint azzal járult hozzá, hogy K. M. halálakor üzletrésze ingyenesen száll át rá. A megtámadási kifogást az alperesek arra alapították, hogy a szerződés módosításakor K. M. arról tájékoztatta őket, hogy a szerződés a megállapodásuknak megfelelően az ingyenes átszállást tartalmazza.

A fentiekből következően - mint sükségtelent - mellőzi a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság indokolásából az 1988. évi VI. tv. illetve annak módosításával

kapcsolatban kifejtett indokokat, mert a megtámadási kifogás elbírálására is a szerződés színleltségével kapcsolatos érvénytelenségi kifogáshoz hasonlóan a kereset benyújtásakor hatályos törvény, a 2006. évi V. tv. rendelkezései az irányadók. E törvény 2006. július 1-jén lépett hatályba, a felperes a keresetlevelet 2006. augusztus 24-én nyújtotta be.

A társasági szerződésnek az üzletrész átszállása kizárásával kapcsolatos rendelkezései a cégjegyzék adataival nem függnek össze, ezért helyesen hivatkoztak az alperesek arra, hogy e rendelkezések érvénytelenségének megállapítására a Ptk. szabályai irányadók, irányadók azonban a 2006. évi V. tv. (Ctv.) rendelkezései is. A Ctv. 70. § (1) bekezdése szerint a cég bejegyzését követően a létesítő okirat cégjegyzék adattal össze nem függő módosítása érvénytelenségének megállapítása a Polgári Törvénykönyvben foglalt rendelkezések alapján a 69. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kérhető. A bíróság eljárása során a 69. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell. A Ctv. 69. § (1) bekezdése szerint a cég bejegyzését követően a cég alapítása érvénytelenségének megállapítása iránt a cég ellen a cég bejegyzését elrendelő végzés Céglétesítőben történő közzétételétől számított hat hónapos jogvesztő határidőn belül a cég székhelye szerint illetéke megyei bíróság előtt indítható per. Ebből következik, hogy a társasági szerződés módosításának érvénytelenségére is csak a céggel szemben lehet hivatkozni, illetve az erre vonatkozó érvénytelenségi kifogás érdemben a Ctv. 69. § és 70. § keretei között csak akkor vizsgálható, ha az ellenérdekű fél maga a cég. Jelen perben az alperesekkel szemben álló fél a felperes, a volt tag jogutódja, akivel szemben a Ctv. 69.-70. § szerinti per nem indítható meg, vele szemben a társasági szerződés módosításának érvénytelenségét érintő kifogás sem terjeszthető elő, illetve annak megalapozottsága a jelen perben nem vizsgálható. A létesítő okirat érvénytelenségének megállapítását az alperesek csak a Ctv. 69-70. § alapján keresettel érvényesíthetik az I. r. alperes ellen indított perben. A felperessel szemben a létesítő okirat módosításának érvénytelenségére megalapozottan csak akkor hivatkozhatnak, ha abban a perben a bíróság az érvénytelenséget jogerősen már megállapította volna.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése és 213. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, az I. r. és a III. r. alperessel szemben előterjesztett keresetet részítélettel elutasította. A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I. r. és a III. r. alperessel szemben pereszes felperest a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján megállapított ügyvédi munkadíj megfizetésére. A munkadíjat a másodfokú bíróság arra figyelemmel határozta meg, hogy az alpereseket a perben egy jogi képviselő képviselte.

Az alperesek a fellebbezésen 24.000 forint illetéket róttak le, ennek 1/3-1/3-ad részét, 8.000-8.000 forintot a felperes köteles az I. r. és a III. r. alperesnek megfizetni. A felperesnek járó ügyvédi munkadíjat a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése és (5) bekezdése alapján

állapította meg, mert a másodfokú bíróság a II. r. alperessel szembeni kereset tárgyában közbenső ítéletet hozott.

P é c s, 2009. február 25.

Dr. Veszeley Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró